

Lessons learned t.b.v. mogelijke tweede coronagolf voor onze jeugd

Aanleiding

In het MT is geconstateerd dat we lering moet trekken uit de afgelopen coronaperiode met als doel om beter voorbereid te zijn voor een mogelijke tweede coronagolf dit najaar. Van welke maatregelen weten we dat ze wel/niet effectief waren? En hoe kunnen we dit beter organiseren voor een mogelijke volgende keer? Welke maatregelen zouden we willen als er tweede golf komt?

(10)(2g)

Wat verwachten we van jullie?

Het MT wil jullie vragen om op bepaalde thema's de lessons learned in kaart te brengen met mogelijke ideeën om dit een volgende keer beter te doen. Vooralnog gaat het om de volgende thema's:

Thema	Trekker	Samen met o.a.
Jongeren (incl. onderwijs, sport en dansschool)	(10)(2e)	Sport en OCW
Jongeren met een levenslange beperking		DMO en LZ
Financiën aanbieders en gemeenten		Stuurgroep corona
Ambulante jeugdhulp (incl. jeugd-ggz)		CZ
Jeugdhulp met verblijf (incl. dagbesteding)		
Kindermishandeling		GHNT

Per thema willen we antwoorden op de volgende vragen:

- 1) Op welke manier heeft coronabeleid impact gehad op jouw thema? Bijvoorbeeld:
  - o 1,5 meter afstand
  - o Bezoekregeling GHZ en GGZ
  - o Sluiting scholen, sport, cultuur, dagbesteding
  - o Zo veel mogelijk thuisblijven en thuiswerken
  - o Sluiting van sectoren zoals horeca
  - o Capaciteit beschermende middelen (incl. mondkapjes)
  - o Testcapaciteit
- 2) Wat kunnen we leren van de afgelopen periode?
  - o Effectiviteit: van welke maatregelen weten we of het wel/niet heeft gewerkt?
  - o Positieve effecten: wat waren onverwachte positieve effecten?
  - o Kennis: wat willen we nog laten toetsen de komende periode?
  - o Verwarring: Waarover was er veel verwarring? En is die verwarring er nog?
  - o Communicatie: wat ging goed en wat moet strakker bij een volgende keer.
- 3) Zijn de ontwikkelde producten nog bruikbaar (handreikingen, richtlijnen, protocollen)?
  - o Actueel: Zijn de producten nog actueel voor een mogelijke tweede coronagolf?
  - o Nieuwe producten: moeten we in de luwte ons voorbereiden door ontwikkelen van nieuwe producten?
- 4) Hoe verliep het proces intern rijksoverheid?
  - o Werd de urgentie ook gedeeld door andere directies/ministeries?
  - o Was de taak- en rolverdeling tussen directies/ministeries duidelijk?
  - o Vielen er onderwerpen tussen wal en schip (bv zomerkampen, kinderen/volwassen met chronische beperking)
  - o Zijn er zaken die we in luwte moeten bespreken in voorbereiding op een tweede coronagolf?
- 5) Hoe verliep het proces met partners buiten de rijksoverheid?
  - o Met stuurgroep Corona zorg voor de jeugd
  - o Met ...
- 6) Gekeken naar bovenstaande wat is jouw advies voor eventuele tweede golf aan het MT

Wanneer en hoe willen we dit bespreken?

Het MT zou bij voorkeur dit voor de zomer willen bespreken, maar dit is behoorlijk kort dag. Daarom het voorstel om bij het strategisch MT van 13 juli te bespreken hoe ver we zijn (dus hoeft niet 100% gereed te zijn) aan de hand van onderstaand format. Graag uiterlijk donderdag 9 juli aanleveren bij (10)(2e). Bij het strategisch MT zullen we de vervolgstappen bespreken.

Neem bij vragen gerust contact met me op, maar dan wel aankomende week (i.v.m. mijn vakantie).

Format Lessons learned t.b.v. mogelijke tweede coronagolf voor onze jeugd
Graag onderstaand format invullen in max. 3 A4.

Thema: Jongeren met een levenslange en levensbrede beperking

Trekker: (10)(2a)

Impact corona
<ul style="list-style-type: none"> Tijdens lockdown vooral aandacht voor kinderen woonachtig in instellingen of kinderen die gebruik maakten van de dagopvang. Relatief weinig aandacht voor kinderen die een levensbrede of lange hulp of zorgvragen hebben, maar nog thuis bij hun ouders wonen. Immers stopzetten zorg/ondersteuning thuis of op de opvang heeft grote consequenties gehad. Terwijl een deel van deze kinderen/jongeren een redelijk zelfstandig/vrij/onbezorgd leven leidden. Weinig aandacht voor kinderen die vanwege gezondheidsredenen van gezinsleden niet naar school gaan zolang COVID heerst (gezinslid zit in risicogroep). Weinig aandacht voor kinderen van ouders met corona-angst en daarom niet naar school gaan. Grote druk en stress bij ouders die door wegvallen zorg zelf voor hun kind moesten gaan zorgen, die bijvoorbeeld 24 uur hulp nodig hebben, daarnaast les geven aan hun kinderen zonder zorg of hulpvraag en ook nog moeten werken. Persoonlijke medische beschermingsmiddelen waren wegens tekort niet voorhanden, waardoor naast wegvallen zorg ook de mantelzorgers niet meer kwamen. Bij opstarten NL na lockdown is veel aandacht voor 'gewone leven' weer mogelijk maken, maar weinig aandacht voor voorgenoemde groepen kinderen/jongeren. Medische beschermingsmiddelen nog steeds niet toegestaan voor deze groep kwetsbare personen. In ziekenhuis draagt medisch personeel geen bescherming, terwijl deze bij de behandeling binnen de 1,5 m grens komt.
Geleerde lessen
<ul style="list-style-type: none"> Stopzetten niet-Covid zorg heeft grote consequenties bij kinderen/jongeren die voor Covid zelfstandig konden functioneren, maar door niet ontvangen juiste zorg meer last krijgen van bv reuma door geen therapie etc. Belangrijk om bij nieuwe uitbraak een manier te vinden dat niet-Covid zorg door blijft lopen. Nu de lockdown voorbij is zijn de kinderen en jongeren nog steeds even kwetsbaar maar gebruikt medisch personeel geen beschermingsmiddelen en patiënten mogen niet zelf over medische hulpmiddelen beschikken. Ontregelde gezinssituaties en overspannen ouders door stopzetten alle hulp. Mbt bezoekerregeling en dagbesteding was er op een bepaald meer mogelijk, maar instellingen gaven er vaak een eigen strenge invulling aan. <u>Aandacht voor vrijheid van instellingen vs uitvoering rijksbeleid.</u> Campagne gericht op informeren en stick-methode ipv de carrot. Als je niet luistert, krijg je een boete. Beter om uit te leggen waarom we het doen, bewustwording te creëren. Nu vind ik het te ver gaan om net als bij sigaretten heftige foto's te vertonen van IC's, maar gedragsbeïnvloeding/bewustwording kan beter. Waarom moet je als kind of jongere afstand houden? Waarom doen we het? <u>Goede informatie met handelingsperspectief</u> voor ouders/leerlingen, de onderwijsinstellingen, de jeugdhulpinstellingen en wijkteams. Er zijn veel kinderen/jongeren die zich eenzaam voelen, of angstig zijn. Zij praten bv met de Kindertelefoon of chatten via Join Us. Wellicht via aparte <u>campagne eenzaamheid voor kinderen/jongeren die thuis zitten (nog steeds)</u> hier aandacht voor besteden. Nu wordt er alleen met kinderen zonder zorg of hulpvraag over eenzaamheid gesproken, belangrijk ook aandacht te besteden aan de hiervoor genoemde groep kinderen/jongeren. Veel contact met cliëntorganisaties, maar geen <u>overleggen met jongeren met een levensbrede zorg of hulpvraag zelf ihkv ervaringsdeskundigheid</u>. Waar lopen zij tegen aan? Alle jongerenparticipatie aandacht gaat nu weer uit naar 'gezonde normale jongeren'. Aandachtspunt (binnenkort gesprek met JongPit, goed om hier ook aandacht aan te besteden). Belangrijk dat er een plan van aanpak voor kwetsbare kids klaar ligt als er een tweede golf komt, deze is er nu niet. Ouders van gezonde kinderen moeten er al niet aan denken als de scholen opnieuw dicht gaan, hoe moet dat gaan voor ouders die straks geen gebruik meer kunnen maken van zorg voor hun kinderen. Is hun werkgever dan nog steeds zo flexibel?

<p>Producten (handreikingen, richtlijnen, protocollen) nog up-to-date</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ik vind dat we eenduidig beleid moeten ontwikkelen, wel met een niet-medisch mondkapje op in OV naast een niet-huisgenoten zitten en buiten OV 1,5 meter afstand houden. • Ik denk dat het rijk moet inzetten op nieuwe bewustwordingscampagne ook nu we uit de lockdown zijn, mensen houden geen 1,5 meter afstand. Kijk maar naar andere Europese landen waar nieuwe brandhaarden ontstaan. Bewustzijn moet zijn dat je deze afstand ook houdt voor kwetsbare personen en niet alleen voor jezelf. Als ik naar een selectie van mediaberichten kijk, dan zie je dat aandacht van mensen verslapt. • Opstellen van plan van aanpak voor kwetsbare kinderen en jongeren.
<p>Interne proces Rijksoverheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bovengenoemde groepen kinderen die thuiszitten en nu nog steeds in zelfquarantaine zitten krijgen weinig aandacht. Hierbij gaat het om kinderen met een chronische ziekte • Nederland is uit de lockdown, maar deze groepen kinderen zitten er nog midden in.
<p>Externe proces Rijksoverheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat mij opviel is dat organisaties als Iederin en Per Saldo bij verschillende overleggen aandacht vragen voor dezelfde onderwerpen, waarmee verschillende pp vervolgens mij aan de slag gingen. Belangrijk hier scherp op te zijn en meer regie op te pakken
<p>Overige opmerkingen</p> <p>In wekelijkse overleg crisisoverleg met de clientorganisaties zijn we ook bezig met de geleerde lessen (breed plus uitvoering motie v/d Berg over tweede golf). Deel van de adviezen heb ik hierin meegenomen.</p> <p>Via Stuurgroep Zorg voor de Jeugd is (10)(2e) bezig met de groep kinderen en jongeren die nog steeds thuiszitten (zie de voorgenoemde drie groepen), per 1 september gaat de leerplicht weer gelden.</p>
<p>Jullie advies</p> <p>Laat reguliere niet-COVID-zorg doorlopen ook tijdens volgende lockdown/tweede golf en geef de kwetsbare groep medische beschermingsmiddelen.</p>